

1. A KUTATÁSRÓL

1.1. BEVEZETÉS

A Pécsi Tudományegyetem (PTE) a TÁMOP-4.1.1-08-1/2009-0009 számú pályázati projekt (Szolgáltatásfejlesztés a Pécsi Tudományegyetemen) támogatásával 2010-ben csatlakozott az országos Diplomás Pályakövető Rendszerhez (DPR), amelyet Magyarországon 2005-ben törvényben (2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról) rögzítettek, majd a 2011-es felsőoktatási törvényben (2011. évi törvény a nemzeti felsőoktatásról) és a 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendeletben újra megerősítettek.

A DPR kutatási projekt része a jelenlegi hallgatók motivációs vizsgálata. A korábban vizsgált alap-, mester- és osztatlan képzésben résztvevők körének vizsgálatát a 2014-es évben a TÁMOP 4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0019 Intézményi szolgáltatások fejlesztése a Pécsi Tudományegyetemen című pályázat segítségével kiterjesztettük a FOKSZ, a szakirányú továbbképzés és a doktori képzés hallgatóinak csoportjaira, és ennek megfelelően folytattuk a kutatást az idei évben is.

Fontosnak tartjuk a hallgatók véleményének, tapasztalatainak és motivációinak megismerését ahhoz, hogy képzéseink, szolgáltatásaink minél jobban megfeleljenek a hallgatók és a munkaerőpiac elvárásainak. A kutatási eredmények és az azokból levonható következtetések elősegítik az egyetem központi és kari intézkedési terveinek elkészítését, melyek hozzájárulnak képzéseink, szolgáltatásaink további fejlesztéséhez, a hallgatói és a munkaerő-piaci elvárások mind teljesebb megfeleléséhez.

Az elmúlt hat év során egy alkalommal (2013-ban) a hallgatók megkérdezését az Eurostudent nemzetközi kutatás keretén belül végeztük, melynek kérdőíve jelentősen eltér a többi évben alkalmazott hallgatói motivációs vizsgálat kérdéssorától.

A hallgatói motivációs vizsgálat keretében feltérképeztük a hallgatók továbbtanulási motivációit, képzéssel szembeni elvárásait, munkaerő-piaci várakozásait, képzési és elhelyezkedési stratégiáit.

Az intézményi DPR lebonyolítását a Marketing Osztály koordinálta a kari DPR felelősök közreműködésével, melynek során a PTE belső humán erőforrásaira (kari szakértők, kutatók, OIG Egységes Tanulmányi Rendszer Központi Iroda, Informatikai Igazgatóság) támaszkodtunk.

A hallgatói motivációs kutatás főbb területei:

- Az intézményhez való kapcsolódás
- Egyéb felsőfokú tanulmányok
- Az intézmény megítélése, hírneve
- Az oktatáshoz és szolgáltatásokhoz kapcsolódó fontosság és elégedettség
- Nemzetközi tapasztalatok
- Kapcsolódás a munka világához
- Kompetenciák
- Munka- és karriertervek

1.2. MÓDSZERTAN

A hallgatói DPR kutatást 2015 áprilisában és májusában végeztük a Pécsi Tudományegyetemen a 2014/15-ös tanév 2. félévében aktív jogviszonnyal rendelkező hallgatók körében. A vizsgálat módszere: online standard kérdőíves adatfelvétel.

A hallgatói motivációs vizsgálat során minden aktív jogviszonnyal rendelkező hallgatót igyekeztünk elérni. A hallgatókról a következő adatokat rögzítettük annak érdekében, hogy a mintavételt megfelelően előkészítsük: ETR kód, kar, szak, képzési szint (alap-, mester-, osztatlan képzés, továbbá FOKSZ és szakirányú továbbképzés), tagozat (nappali, levelező), finanszírozási forma (államilag támogatott, költségtérítéses), állampolgárság, nem (férfi, nő).

A kérdőív összeállítása

Az online kérdőív három egymástól elkülönülő részből áll: közös országos blokkból, továbbá a PTE szakértői által összeállított és a kari DPR szakértőkkel egyeztetett kiegészítő egyetemi, illetve kari blokkokból.

A kérdőív megtekinthető: http://pte.hu/tenyek_adatok/felmeresek.

Az ideai kutatás során a kari szakértőkkel való egyeztetés alapján nem készült külön angol nyelvű kérdőív az idegen nyelvű képzésben résztvevő külföldi hallgatók számára, mivel a kérdéssor számukra nehezen értelmezhető, őket más módon keresték meg az érintettek.

A kutatásban a kérdések nagy része zárt, Likert-skálás kérdés, csupán néhány esetben alkalmaztunk nyitott kérdéseket, melyeket alaposan tisztítottuk.

Az online kérdőív kitöltésének ösztönzésére az ideai évben is nyereményjátékot hirdettünk.

A mintavétel módszertana

A Pécsi Tudományegyetem 2014/15. tanév 2. félévi (magyar nyelvű képzésben résztvevő) aktív hallgatói létszáma a vizsgált alap-, mester- FOKSZ képzésekben és a szakirányú továbbképzésben 15 220 fő (akik e-mail címmel rendelkeznek), a kérdőívet kitöltők száma 2 044 fő, így 13,43%-os kitöltési arány valósult meg.

Egyetemünk a 2015-ös online megkérdezés során a végzés éve, kar, szak, nem, tagozat mintavételi szempontok szerint biztosította a megfelelő szintű reprezentativitást és mintaelemszámot.

Az alapsokaság meghatározásához a PTE hallgatói statisztikáját használtuk fel alapul, és ezt vetettük össze az Egységes Tanulmányi Rendszer (ETR) adatbázis adataival, mivel kutatásunk szempontjából problémát jelenthetnek azok a hallgatók, akikhez nem tartozik e-mail címes elérhetőség a rendszerben. A hiányzó adatok – a különböző csoportok esetében eltérően ugyan, de – csak minimális szűkítést jelentenek, így az információgyűjtés szempontjából nem tekinthetők torzító tényezőnek.

Az online lekérdezési formában az ETR adatbázisából kinyert elérhetőségekre minden érintettnek kiküldtük a kérdőívet, segítséget kaptunk a kari DPR szakértőktől ahhoz, hogy minél több hallgatót elérhessünk. Ahol az adatfelvétel eredményeként a megvalósult minta nem volt reprezentatív, ott statisztikai súlyozással állítottunk elő reprezentatív mintát.

A kiküldött kérdőíveket egyedi azonosítóval láttuk el (az anonimitás megőrzése mellett), ezzel kívántuk biztosítani, hogy a karokon a tagozat és a nemek alapján reprezentatív legyen a kutatásunk. A tanulmányban kizárólag a súlyozott adatokkal számolunk, így mindig feltüntetjük, hogy mennyi az elemzésnél felhasznált elemszám. A viszonylag magas mintavételi arányok és a

szintén magas elemszámok jó minőségű becslésekre adnak lehetőséget, megbízható eredmények kalkulálhatóak a felvétel adataiból.

Az alapsokaság és a minta jellemzőit az *1. melléklet*, a mintavétel módszertanának statisztikai bemutatását a *2. melléklet* tartalmazza.

Feldolgozás, elemzés

- A feldolgozást és az elemzést matematikai-statisztikai módszerekkel, SPSS szoftver segítségével készítettük el.
- A korábbi évek kutatási eredményeivel való összehasonlíthatóság nem minden esetben lehetséges, mivel egyes kérdések újak vagy módosításon estek át, ezért az idősoros elemzés szakmailag nem lenne megalapozott.
- Az adatokat a szemléletesebb ábrázolás érdekében százalékos formában szerepeltetjük.
- A kari kereszttáblákat minden esetben, a tagozat, a finanszírozási forma és a nemek szerinti bontást csak szignifikáns eltérés esetén jelenítjük meg. A vizsgált kategóriák szerint kereszttáblázatokat készítettünk és azokat a válaszokat mutattuk be, amelyek megfeleltek a szignifikancia-elvárás három kritériumának: 0,05-nél kisebb khi-négyzet p-érték, minden cella várható értéke egy vagy annál nagyobb és az üres cellák részaránya maximum 20%.
- A részletes táblákat külön adatbázisban helyeztük el, melyet kérésre minden érdekelt vezető, szakértő számára eljuttatunk.
- A PTE tíz karának (a kutatás folyamán hatályban lévő) megnevezése során az alábbi rövidítéseket alkalmazzuk:
 - Állam- és Jogtudományi Kar – ÁJK
 - Általános Orvostudományi Kar – ÁOK
 - Bölcseztudományi Kar – BTK
 - Egészségtudományi Kar – ETK
 - Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar – FEEK
 - Illyés Gyula Kar – IGYK
 - Közgazdaságtudományi Kar – KTK
 - Művészeti Kar – MK
 - Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar – PMMIK
 - Természettudományi Kar – TTK
- A kutatás összefoglaló tanulmányát az interneten is közzétesszük.

A kutatás eredményeit olyan témakörök szerint mutatjuk be, amelyek mentén az országos és intézményi kérdések logikusan csoportosíthatóak. A könnyebb eligazodás érdekében a jobb oldal tetején mindig az aktuális alfejezet címe található meg.

Az alábbi témaköröket különítettük el:

- alapadatok, a minta összetétele,
- a felsőfokú tanulmányokra vonatkozó információk,
- az intézménnyel kapcsolatos visszajelzések,
- a hallgatók munkaerő-piaci tervei, kompetenciái.

1.3. ALAPADATOK

A 2014/15. tanév 2. félévére beiratkozott hallgatók teljes köréről megkerestük a kutatás során. Az alapsokaság létszámát, az önkéntes válaszadás révén kapott adatbázis elemszámát és a válaszadási arányt az 1. táblázat segítségével mutatjuk be. A megkérdezettek köre az alap-, mester-, osztatlan képzésben, továbbá FOKSZ és szakirányú továbbképzésben résztvevő hallgatók. A minta összetételét nemek, tagozat, finanszírozási forma és képzési forma szerinti megoszlásban is bemutatjuk, ahol szükséges, ott súlyozás révén biztosítjuk a megfelelő reprezentativitást. (1.3.1 fejezet táblázata)

Az előző évek kutatásaihoz hasonló eredményeket kaptunk a hallgatók 14 éves kori lakóhelyére vonatkozóan. A válaszadók legmagasabb arányban továbbra is Baranya, Tolna és Somogy megyéből jelentkeztek (55,10%), 4,67%-uk jött Budapestről. (5. ábra)

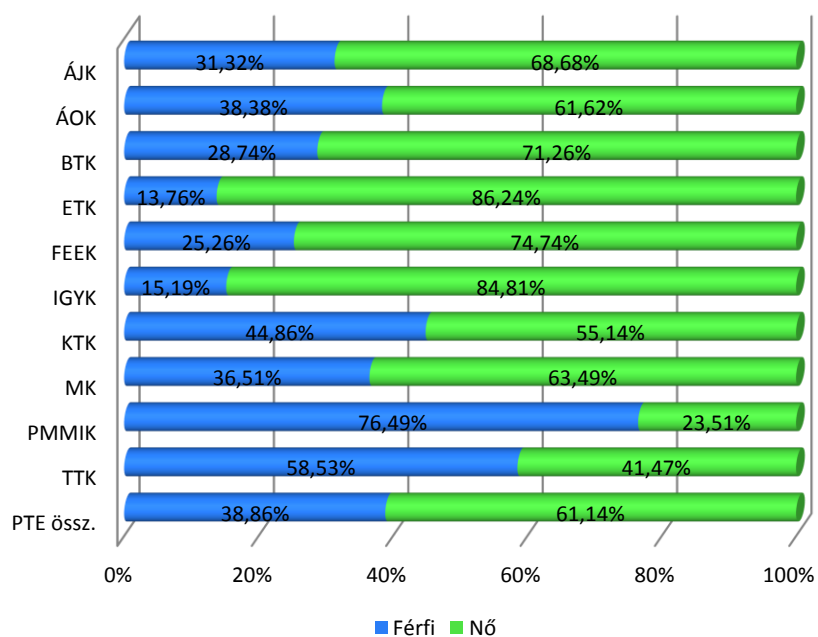
A megkérdezettek szüleinek közel harminc százaléka diplomás, ugyanakkor a kari bontásban jelentős különbségeket láthatunk. (4. táblázat) A hallgatók 19,33%-nál található a családban hasonló szakmai területen dolgozó szülő, nagyszülő. (6. ábra)

1.3.1. A minta összetétele

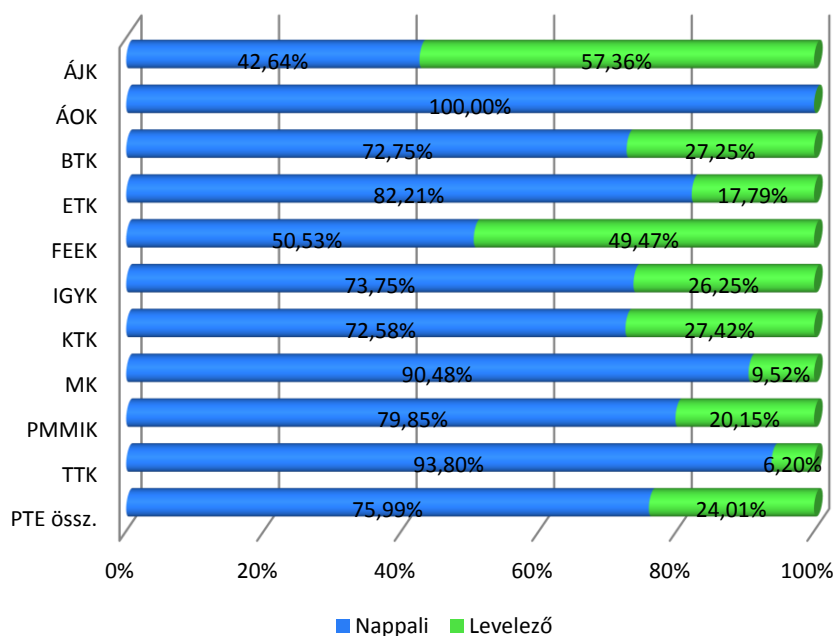
1. táblázat: A minta összetétele

Kar	Hallgatók (fő)	Kérdőívet kitöltők (fő)	Arány (%)
ÁJK	1 972	271	13,74%
ÁOK	1 481	227	15,33%
BTK	2 485	260	10,46%
ETK	2 217	369	16,64%
FEEK	712	120	16,85%
IGYK	589	91	15,45%
KTK	1 379	202	14,65%
MK	468	41	8,76%
PMMIK	1 996	220	11,02%
TTK	1 921	243	12,65%
Összesen	15 220	2 044	13,43%

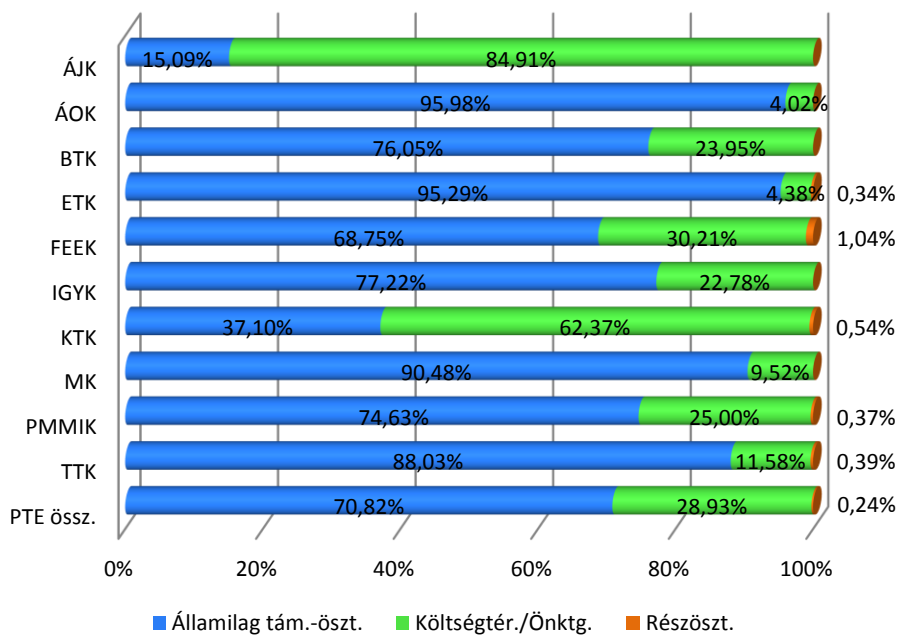
1. ábra: A kitöltők nemek szerinti megoszlása (kari bontás) (n=2 043)

2. ábra: A kitöltők tagozat szerinti megoszlása (kari bontás) (n=2 045)

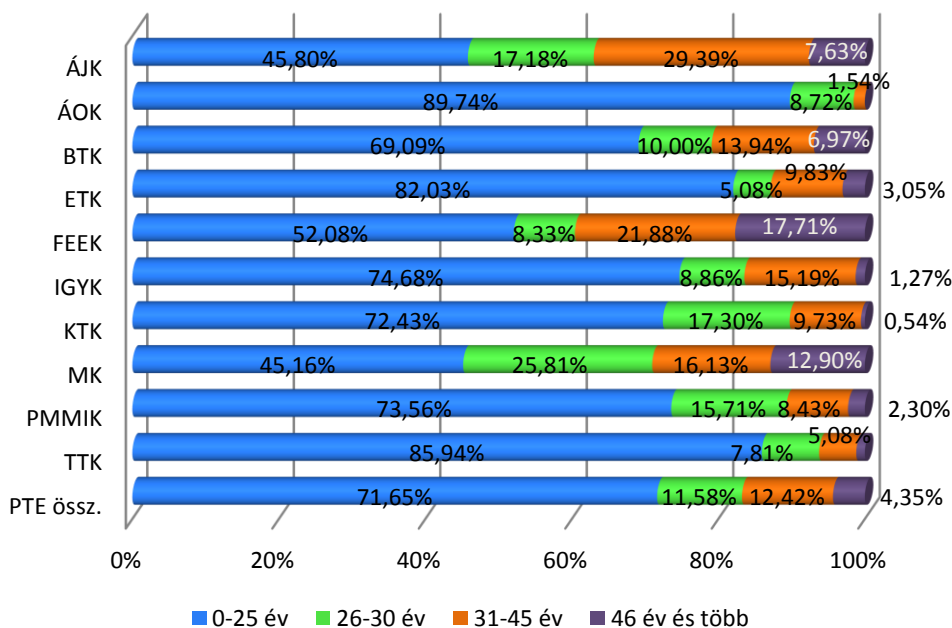
3. ábra: A kitöltők finanszírozási forma szerinti megoszlása (kari bontás) (n=2 046)

2. táblázat: A kitöltők képzési forma szerinti megoszlása (kari bontás és tagozat szerint)

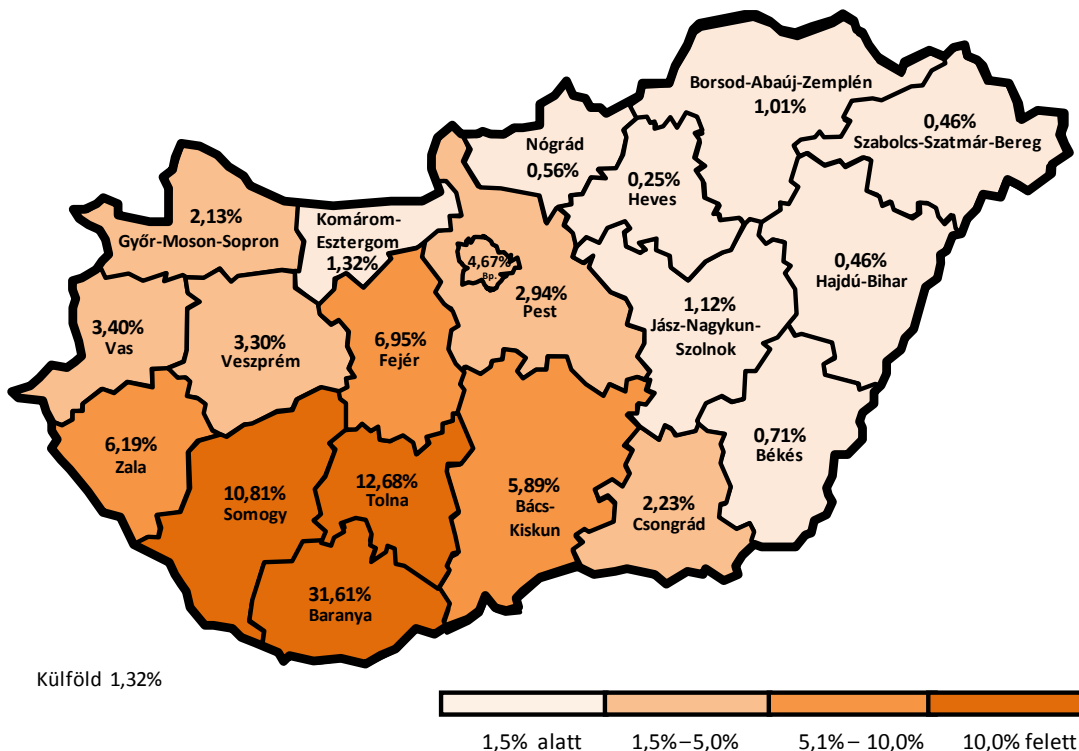
Kar/Tag., Képzés forma	n	BA/BSc	MA/ MSc	Egys., osztály képzés	Egyet. - hagy.	Főisk. - hagy.	SZIT	FSZ/ FOKSZ
Nappali								
ÁJK	113	0,00%	0,00%	88,59%	3,36%	0,00%	1,34%	6,72%
ÁOK	198	0,00%	0,00%	82,94%	17,06%	0,00%	0,00%	0,00%
BTK	243	68,42%	17,87%	5,85%	3,84%	0,00%	0,00%	4,02%
ETK	245	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
FEEK	53	33,71%	30,99%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	35,30%
IGYK	69	65,34%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	34,66%
KTK	141	67,24%	24,16%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	8,60%
MK	57	17,09%	39,03%	43,88%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
PMMIK	218	79,92%	5,31%	7,69%	0,00%	0,00%	0,00%	7,08%
TTK	242	76,51%	15,35%	5,25%	2,55%	0,00%	0,34%	0,00%
PTE össz.	1 578	59,41%	10,44%	21,12%	3,36%	0,00%	0,15%	5,53%
Levelező								
ÁJK	150	18,25%	1,92%	31,75%	0,83%	3,20%	42,76%	1,28%
ÁOK	0	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
BTK	88	31,52%	40,62%	0,00%	6,25%	0,00%	21,61%	0,00%
ETK	54	59,56%	38,25%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,19%
FEEK	54	12,41%	57,05%	0,00%	0,00%	0,00%	6,21%	24,33%
IGYK	21	96,31%	3,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KTK	51	44,57%	55,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
MK	6	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
PMMIK	54	65,35%	22,77%	0,00%	0,00%	0,00%	11,88%	0,00%
TTK	16	3,63%	60,04%	0,00%	3,63%	0,00%	32,70%	0,00%
PTE össz.	492	34,95%	28,55%	9,67%	1,49%	0,98%	21,08%	3,29%
PTE összesen								
ÁJK	263	10,40%	1,10%	56,19%	1,92%	1,83%	24,95%	3,62%
ÁOK	198	0,00%	0,00%	82,94%	17,06%	0,00%	0,00%	0,00%
BTK	331	58,58%	23,93%	4,29%	4,48%	0,00%	5,76%	2,95%
ETK	298	92,73%	6,88%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,39%
FEEK	106	22,93%	44,18%	0,00%	0,00%	0,00%	3,14%	29,75%
IGYK	89	72,46%	0,85%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	26,69%
KTK	191	61,24%	32,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,32%
MK	63	15,52%	35,44%	39,85%	0,00%	0,00%	9,19%	0,00%
PMMIK	272	77,03%	8,77%	6,17%	0,00%	0,00%	2,35%	5,68%
TTK	258	72,11%	18,05%	4,94%	2,61%	0,00%	2,29%	0,00%
PTE össz.	2 070	53,60%	14,74%	18,39%	2,92%	0,23%	5,12%	5,00%

4. ábra: A kitöltők életkora kategorizálva (kari bontás) (n=2 021)

1.3.2. A lakóhely típusa 14 éves korban

5. ábra: A hallgatók lakóhelyének megye szerinti megoszlása 14 éves korban (n=1 971)

3. táblázat: A hallgatók lakóhelyének megye szerinti megoszlása 14 éves korban (kari bontás)

Kar/ Megye	n	Budapest főváros	Bács- Kiskun	Baranya	Békés	Borsod- Abaúj- Zemplén	Csongrád	Fejér	Győr- Moson- Sopron	Hajdú- Bihar	Heves	Jász- Nagykun- Szolnok	Komárom- Esztergom	Nógrád	Pest	Somogy	Szabolcs- Szatmár- Bereg	Tolna	Vas	Veszprém	Zala	Külföld	Kar össz.
ÁJK	251	5,98%	2,79%	30,68%	0,80%	1,99%	1,99%	7,97%	0,80%	1,99%	0,80%	1,99%	0,80%	0,00%	4,38%	14,34%	1,99%	9,56%	2,79%	1,99%	5,98%	0,40%	100%
ÁOK	191	9,95%	2,62%	24,61%	0,52%	1,05%	0,52%	4,71%	6,81%	0,52%	0,00%	0,52%	3,14%	1,05%	4,19%	8,38%	0,00%	10,47%	7,33%	5,24%	7,33%	1,05%	100%
BTK	320	3,75%	5,63%	34,38%	0,63%	0,31%	1,88%	8,44%	0,94%	0,00%	0,00%	0,63%	1,25%	0,31%	3,13%	11,25%	0,31%	12,50%	3,44%	4,06%	5,94%	1,25%	100%
ETK	287	4,88%	6,27%	20,91%	1,05%	0,35%	1,39%	5,57%	4,53%	0,35%	0,00%	2,44%	1,39%	1,39%	5,23%	10,45%	0,70%	5,92%	6,97%	5,57%	10,80%	3,83%	100%
FEEK	95	9,47%	12,63%	24,21%	1,05%	1,05%	2,11%	4,21%	1,05%	1,05%	0,00%	2,11%	1,05%	1,05%	1,05%	13,68%	0,00%	13,68%	2,11%	1,05%	6,32%	1,05%	100%
IGYK	78	0,00%	10,26%	35,90%	0,00%	0,00%	0,00%	14,10%	0,00%	0,00%	1,28%	0,00%	1,28%	0,00%	1,28%	2,56%	0,00%	32,05%	0,00%	0,00%	1,28%	0,00%	100%
KTK	180	3,89%	7,78%	48,89%	0,00%	0,00%	0,56%	3,33%	3,33%	0,00%	0,00%	1,11%	0,00%	0,00%	0,00%	10,56%	0,00%	13,33%	0,56%	0,56%	6,11%	0,00%	100%
MK	62	9,68%	12,90%	16,13%	0,00%	4,84%	1,61%	8,06%	0,00%	1,61%	0,00%	1,61%	8,06%	0,00%	1,61%	14,52%	0,00%	6,45%	9,68%	1,61%	1,61%	0,00%	100%
PMMIK	257	2,33%	7,78%	32,30%	1,56%	1,56%	7,78%	6,23%	0,00%	0,00%	0,39%	0,78%	1,17%	0,00%	1,56%	6,61%	0,39%	19,46%	0,78%	2,33%	5,06%	1,95%	100%
TTK	250	1,60%	2,40%	38,80%	0,40%	1,20%	1,60%	9,20%	1,60%	0,00%	0,40%	0,00%	0,00%	1,20%	2,80%	14,00%	0,00%	13,20%	1,60%	4,80%	4,40%	0,80%	100%
PTE össz.	1 971	4,67%	5,89%	31,61%	0,71%	1,01%	2,23%	6,95%	2,13%	0,46%	0,25%	1,12%	1,32%	0,56%	2,94%	10,81%	0,46%	12,68%	3,40%	3,30%	6,19%	1,32%	100%

1.3.3. Családi háttér

4. ábra: A hallgatók édesapjának és édesanyjának legmagasabb iskolai végzettsége 14 éves korukban. P=édesapa, A=édesanya (kari bontás)

Kar/Édesanya, édesapa legmagasabb isk. végzettsége	n	Legfeljebb 8 általános	Szaktun- kásképző, szakiskola	Szakköz- piskola, technikum	Gimnázium	Főiskola	Egyetem, tudomá- nyos fokozat	Nem tudja, nem ismerte, nem élt	Össz.
ÁJK P	264	6,82%	27,27%	24,62%	4,92%	14,77%	18,94%	2,65%	100%
ÁJK A	264	8,71%	15,53%	21,97%	17,42%	19,70%	16,29%	0,38%	100%
ÁOK P	198	0,51%	13,13%	20,20%	5,56%	19,19%	40,40%	1,01%	100%
ÁOK A	198	2,02%	5,05%	16,67%	11,11%	30,30%	34,85%	0,00%	100%
BTK P	332	4,22%	25,90%	33,43%	6,63%	14,16%	12,95%	2,71%	100%
BTK A	332	7,23%	15,36%	24,70%	14,16%	25,60%	12,05%	0,90%	100%
ETK P	295	4,41%	34,24%	26,78%	6,78%	10,17%	13,56%	4,07%	100%
ETK A	294	8,50%	19,73%	23,81%	17,35%	19,05%	10,88%	0,68%	100%
FEEK P	94	3,19%	32,98%	31,91%	4,26%	10,64%	12,77%	4,26%	100%
FEEK A	94	13,83%	20,21%	28,72%	13,83%	17,02%	5,32%	1,06%	100%
IGYK P	78	6,41%	41,03%	28,21%	6,41%	6,41%	5,13%	6,41%	100%
IGYK A	78	11,54%	28,21%	24,36%	10,26%	17,95%	6,41%	1,28%	100%
KTK P	184	1,63%	25,00%	30,98%	5,98%	16,85%	19,57%	0,00%	100%
KTK A	185	5,41%	11,35%	29,73%	12,97%	22,16%	17,30%	1,08%	100%
MK P	62	1,61%	27,42%	30,65%	11,29%	20,97%	8,06%	0,00%	100%
MK A	62	11,29%	14,52%	22,58%	14,52%	35,48%	1,61%	0,00%	100%
PMMIK P	263	1,14%	33,84%	32,70%	4,56%	11,41%	13,31%	3,04%	100%
PMMIK A	263	6,84%	21,29%	25,48%	12,55%	23,57%	10,27%	0,00%	100%
TTK P	256	3,13%	30,08%	27,34%	8,98%	8,59%	14,84%	7,03%	100%
TTK A	254	5,12%	18,90%	20,87%	14,17%	27,17%	12,60%	1,18%	100%
PTE össz. P	2 026	3,41%	28,48%	28,58%	6,32%	13,08%	16,93%	3,21%	100%
PTE össz. A	2 024	7,21%	16,55%	23,62%	14,28%	23,57%	14,13%	0,64%	100%

6. ábra: A hallgatók családjában van hasonló szakmai területen dolgozó szülő, nagyszülő? (kari bontás) (n=2 028)

